

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ:

Από το αναβαθμισμένο κοινωνικό status του παρελθόντος στη σημερινή απαξίωση...

Του
Βασίλη Μπασπανέλου -
μηχανολόγου μηχανικού
- εκπαιδευτικού

Στον απόηχο των τελευταίων απεργιακών κινητοποιήσεων των εργαζομένων στο Δημόσιο τομέα και ιδιαίτερος των εκπαιδευτικών καλούμαστε σήμερα να αποτιμήσουμε τα αποτελέσματα του αγώνα που δώσαμε. Καλούμαστε επίσης να συνειδητοποιήσουμε ως εκπαιδευτικοί τη θέση μας στην κοινωνία αλλά και να εξηγήσουμε την απαξίωση που επιχειρείται στον κλάδο μας συλλήβδην από το πολιτικό σύστημα!

Είναι αλήθεια ότι οι εκπαιδευτικοί τον τελευταίο αιώνα ήταν και παραμένουν η κύρια συνιστώσα του δημοσιοϋπαλληλικού κινήματος, όπως φάνηκε και από την καθολική συμμετοχή τους στην απεργία με ποσοστά που αγγίζανε το 90% παρά τις προσπάθειες των ΜΜΕ να υποβαθμίσουν την επιτυχία της.

Όμως το ερώτημα παραμένει. Γιατί το πολιτικό σύστημα με τη βοήθεια των ΜΜΕ επιμένει να απαξιώνει τον κόσμο του διδάσκει; Πώς φτάσαμε από το αναβαθμισμένο κοινωνικό status στην απαξίωση;

Την απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα θα επιχειρήσουμε να δώσουμε, κάνοντας όπου χρειάζεται μικρή ιστορική αναφορά.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα οι αστικές τάξεις - παγκόσμια αλλά και ειδικότερα στην Ελλάδα - είχαν την «ανάγκη» του εκπαιδευτικού κόσμου (δασκάλων και καθηγητών) για δύο κυρίως λόγους:

α) Ο πρώτος λόγος σχετίζεται με τις ανάγκες του αστικού κράτους να αναπτύξει την οικονομία, πράγμα που σημαίνει ότι χρειαζόταν και χρειάζεται ένα σύνολο μορφωμένων υπαλλήλων - επιστημόνων που θα στελέχωναν τόσο τη διοίκηση του κράτους όσο και την παραγωγή.

β) Ο δεύτερος λόγος έχει να κάνει και πάλι με την ανάγκη του αστικού κράτους να στηρίξει την

ιδεολογία του στους υπαλλήλους - διανοούμενους μιας και τα ΜΜΕ είναι εφευρέσεις των τελευταίων χρόνων. Πάντα η εκπαίδευση ήταν και παραμένει (σήμερα όμως σε μικρότερο βαθμό) ο βασικός μοχλός αναπαραγωγής της κυρίαρχης και εν προκειμένω της αστικής ιδεολογίας.

Πρέπει ωστόσο να επισημάνουμε ότι αυτή η πρώτη απαίτηση για στελέχωση του κράτους από μορφωμένους υπαλλήλους συνέπεσε και με το αίτημα της αριστεράς για ολοκληρωμένη μόρφωση των υποβαθμισμένων λαϊκών στρωμάτων. Γι' αυτό και αρχικά η σύμπραξη αστών διανοουμένων - δημοκρατών και αριστερών στις πεποιθήσεις δασκάλων.

Ας θυμηθούμε την «Αγία Τριάδα», τους Δ. Γληνό, Α. Δελμούζο και Μ. Τριανταφυλλίδη, ιδρυτές του εκπαιδευτικού ομίλου, και τη διάσπασή του αργότερα (1927) με το Γληνό να παίρνει στη συνέχεια σταθερή θέση στο αριστερό κίνημα.

Τι συμβαίνει σήμερα;

α) Η έκρηξη της τεχνολογίας - πληροφορικής έδωσε τη δυνατότητα στο κεφάλαιο να επενδύει, σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη, τόσο στον παραγωγικό όσο και στον χρηματοπιστωτικό τομέα (άλλωστε το Κεφάλαιο πάντα έψαχνε και ψάχνει να επενδύσει σε αγορές και τομείς που θα έχει τη μεγαλύτερη κερδοφορία). Το τελευταίο έχει σαν αποτέλεσμα η αστική τάξη της κάθε χώρας να χάνει μέρος ή και συνολικά τα εθνικά της χαρακτηριστικά, τα οποία διατηρούσε ως ένα βαθμό παλαιότερα και εκφραζόντουσαν στο πολιτικό πεδίο με τους αποκαλούμενους ευπατριδες πολιτικούς, ευπατριδες επιχειρηματίες, εθνικούς ευεργέτες κ.λπ.

Ετσι η ανάγκη της αστικής τάξης για στελέχωση του εθνικού κράτους με μια μεσαία διαμεσολαβητική τάξη μειώθηκε (παραμένει, αλλά μειώθηκε) αφού οι δουλειές της όπως λέμε ξεπέρασαν τα Εθνικά σύνορα.

β) Με την έκρηξη επίσης της τεχνολογίας και της πληροφορικής (αύριο και της νανοτεχνολογίας) μια σειρά από δουλειές και υπηρεσίες που έπρεπε να γίνουν παλιότερα από βαθιά μορφωμένους υπαλλήλους και επιστήμονες μπορούν τώρα να γίνουν ως ένα σημείο από τις μηχανές. Θα μου πείτε, το software πρέπει να σχεδιαστεί

από το ανθρώπινο μυαλό, όμως από την ώρα που σχεδιάστηκε, η δουλειά μπορεί να γίνει και γίνεται από τις μηχανές.

Γι' αυτό και δεν χρειάζονται εργαζομένους με βαθιά επιστημονική γνώση (τους αρκεί μια μικρή ελίτ) και γι' αυτό ακριβώς χρειάζονται μισοαμόρφωτο, μισοκαταρτισμένο εργατικό δυναμικό με δεξιότητες. Γι' αυτό και η στροφή που παρατηρείται προς την υποβαθμισμένη τεχνική εκπαίδευση με το νομοσχέδιο για το Νέο Λύκειο.

γ) Αλλά και στον τομέα αναπαραγωγής της κυρίαρχης ιδεολογίας η έκρηξη των ΜΜΕ και του Internet μπορεί πλέον να διαμορφώνει συνειδήσεις, άρα και σ' αυτό τον τομέα η αστική τάξη έχει λιγότερο ανάγκη τον κόσμο του διδάσκειν.

Υποβάθμιση

Με βάση τα προηγούμενα οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού αλλάζει επί τα χείρω. Το αναβαθμισμένο κοινωνικό status αποτελεί πλέον παρελθόν για τους λόγους που εξηγήσαμε αλλά και επειδή:

α) Το σχολείο χάνει το βασικό του ρόλο ως φορέας κοινωνικοποίησης, με τα ΜΜΕ και το Internet να συμπιέζουν τις σχολικές δομές.

β) Το απολυτήριο αλλά και το πτυχίο του πανεπιστημίου απαξιώνεται, αφού η αγορά προηγείται της εκπαίδευσης.

γ) Το αναλυτικό πρόγραμμα αποστεώνεται και ο παπαγαλισμός κυριαρχεί όλο και περισσότερο.

Αποτέλεσμα; Ο εκπαιδευτικός να φτωχοποιείται και να κατατάσσεται πλέον στα χαμηλόβαθμα - χαμηλόμισθα υπαλληλικά στρώματα, επειδή όμως αυτό συμβαίνει με σχετικά αργούς ρυθμούς δεν γίνεται κατανοητό από τον εκπαιδευτικό κόσμο.

Από την άλλη η Δημόσια εκπαίδευση αναπροσαρμόζεται. Δεν πρόκειται απλά για διάλυση του Δημόσιου σχολείου (όπως υποστηρίζεται από δυνάμεις της λεγόμενης ανανεωτικής αριστεράς - ΣΥΡΙΖΑ) αλλά για αναπροσαρμογή του στις ανάγκες του κεφαλαίου.

Στη βάση αυτή βεβαίως της αναπροσαρμογής, το μείζον της εκπαίδευσης, ειδικά αυτοί με μικρό κόστος επένδυσης (σχολες φυσιοθεραπευτών, νοσηλευτών κ.λπ.) θα περάσουν στα

χέρια ιδιωτών. Γι' αυτό και οι δυνάμεις του (ΠΑΜΕ) υποστηρίζουν ότι η μείωση των μισθών, η αύξηση του ωραρίου, η συγχωνεύσεις σχολείων, η κατάργηση της μονιμότητας και των οργανικών θέσεων, η ελαστικοποίηση του ωραρίου, η κινητικότητα - διαθεσιμότητα, οι απολύσεις, ο νέος Δημοσιοϋπαλληλικός κώδικας, συνδέονται άρρηκτα με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του κεφαλαίου και επιχειρηματικών ομίλων στην εκπαίδευση.

Στρατηγική βεβαίως που επισπεύδεται λόγω και της καπιταλιστικής κρίσης, αλλά είχε δρομολογηθεί πολύ πριν από την κρίση και πολύ πριν την εφαρμογή των Μνημονίων (**Λευκή βίβλος**). Επομένως όλα όσα συμβαίνουν στο χώρο της εκπαίδευσης αλλά και γενικότερα, δεν είναι αποτέλεσμα της πολιτικής του μνημονίου όπως διατείνονται κάποιοι και δεν θα έρθουν οι μέλισσες αν και εφόσον τον καταργήσουμε αλλάζοντας απλά τον διαχειριστή. Με ή χωρίς μνημόνιο τα βάρη για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του κεφαλαίου θα συνεχίσουν να πέφτουν στις πλάτες των λαϊκών στρωμάτων και των εργαζομένων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καταλήγοντας πρέπει να πούμε ότι μπροστά στις ανάγκες του λαού για μόρφωση, το σώμα των εκπαιδευτικών πρέπει να διαλέξει με ποιους θα πάει και ποιους θ' αφήσει. Με ποιους θα συμμαχήσει. Με τα λαϊκά στρώματα και τις δυνάμεις της εργασίας ή με την άρχουσα τάξη ως μικροαστοί διανοούμενοι προσδοκώντας (πότε άραγε; στην άλλη ζωή;) την υπαλληλική και μισθολογική τους ανέλιξη. Ας τελειώνουμε επιτέλους με την ψευδή συνείδηση ότι τάχα αποτελούμε στελέχη του κράτους. Η **προλεταριοποίηση - φτωχοποίηση** του κλάδου δεν είναι προ των πυλών, είναι πλέον γεγονός. Έχουμε λοιπόν χίλιους δυο λόγους να συνεχίσουμε τον αγώνα μας και να δώσουμε το παρόν στην καθολική - πολιτική απεργία στις 6 Νοέμβρη, ξεπερνώντας **συντεχνιακές** λογικές και αγκυλώσεις του παρελθόντος και συνειδητοποιώντας το αριστοτελικό ότι, «**αν ευτυχεί το όλον, ευτυχεί και το μέρος**».